

Потапчук І. В., к.арх., доцент, Бичковська Л. С., ст. викладач
(Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне, e-mail:
i.v.potapchuk@nuwm.edu.ua; l.s.bychkovska@nuwm.edu.ua)

ПРОЄКТУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Статтю присвячено дослідженню особливостей проєктування дитячих садків різних країн світу. Змальовано ситуацію, яка наразі склалася в нашій країні стосовно стану існуючих дошкільних закладів. Окреслено основні теоретичні положення та розробки щодо особливостей проєктування дитячих садків за кордоном. Проаналізовано світові взірці сучасних дитячих навчальних закладів. Сформульовано основні принципи проєктування закордонних дитячих дошкільних установ.

Ключові слова: дитячий дошкільний заклад; дитячий садок; архітектурно-планувальна структура; архітектура; принципи проєктування.

Насамперед, необхідно зазначити, що з усього різноманіття закладів дошкільної освіти увага даного дослідження буде приділена саме дитячим садкам. Беззаперечним фактом є твердження, що виховання дітей у дошкільних закладах формує основи для їх подальшого входження та перебування в соціумі: навчання в школі, спілкування з однолітками, вирішення конфліктних ситуацій, прийняття зважених рішень, відповідальність за вчинки та ін. Дитячий садок – це той заклад, який має допомогти отримати дитині естетичне виховання, початкові знання з базових дисциплін, розвинути здібності до малювання, музики, хореографії та ін.

Наразі ситуація в Україні склалася таким чином, що переважна більшість закладів дошкільної освіти була створена в умовах радянського суспільства і має відбиток типового проєктування та концепції уніфікованих ясел-садків із відповідною типовою функціонально-планувальною структурою приміщень [5, С. 161].

З огляду на зміни в сучасному суспільстві та навколишньому середовищі, переосмислюються існуючі та зароджуються нові концептуальні підходи до проєктування і будівництва дитячих дошкільних закладів; збагачується та розширюється типологія їх архітекту-

ри. Актуальність теми дослідження полягає в пошуку шляхів удосконалення та модернізації проєктування дитячих дошкільних закладів на фоні нестачі останніх в житловій забудові міських поселень та потребі будівництва нових закладів, проєктування яких вимагає застосування новітніх підходів, які втілюються при будівництві дошкільних закладів закордоном. Доцільним є проведення аналізу зарубіжного досвіду, який демонструє сучасні підходи до архітектурно-планувальних, архітектурно-просторових та функціональних принципів проєктування дитячих дошкільних закладів з метою врахування позитивного досвіду або виключення певних неприйнятних засад в умовах формування новітньої типологічної бази дитячих дошкільних закладів в Україні та їх проєктування.

Вивченню зарубіжного досвіду проєктування дитячих садків присвячений ряд праць вітчизняних науковців [1–9], побіжно досліджувані питання висвітлюються в авторефератах [10; 11], навчальних посібниках [12; 13]. Корисними для вивчення даної проблематики є також інтернет-джерела [14; 15].

Завдання дослідження. Вивчення проблеми дослідження передбачає виконання наступних завдань: аналіз історичних передумов формування дитячих дошкільних осередків; виявлення прототипів сучасних дошкільних закладів; дослідження формування мережі дитячих садків закордоном та в Україні; аналіз проведених науково-теоретичних досліджень; дослідження сучасних закордонних взірців дитячих дошкільних закладів; формулювання висновків проведеної роботи.

Результати дослідження. Зауважимо, що прототипами сучасних дошкільних закладів були виховні заклади та дитячі притулки, які у добу Середньовіччя створювалися здебільшого при монастирях та забезпечували функції прихистку, надавали початкову за тогочасними мірками освіту і необхідні навички до праці. На межі XVIII–XIX століть зароджується ідея виховання дітей з раннього віку колективним способом, результатом втілення якої стало відкриття в цей період перших дошкільних закладів закордоном – в Англії, Франції та Німеччині [13, С. 68].

В Україні поява дитячих закладів зафіксована з 1850-х років [12, С. 3]. Але, потрібно сказати, що архітектури дитячих садків, як самостійного типу громадських будинків як закордоном, так і в Україні на той час ще не існувало. Тому ХХ століття супроводжувалося активним пошуком та розвитком архітектурних ідей дитячих дошкільних закладів. Іноді такі заклади не будувалися як окремі будинки, а влаштовувалися в пристосованих палацах, садибах та ін. [1, С. 103].

З часів утворення Радянської держави розпочалося будівництво дитячих садків як масових закладів, в результаті чого виникла масштабна мережа закладів дошкільного виховання [12, С. 3]. У 1930 р. були опубліковані перші нормативи з проєктування дошкільних установ, які містили основні санітарно-гігієнічні вимоги [1, С. 103]. А у 1962 р. з'явилися спеціальні Державні будівельні норми щодо проєктування і будівництва дитячих закладів [5, С. 164]. Так в 60-х–70-х роках архітектори створили типові проєкти дитячих садків для масового будівництва з їх включенням в мережу мікрорайонів та кварталів [1, С. 103]. І вже на кінець 1970 року нараховувалося 83100 дитячих садків та ясел-садків. Було створено фонд будівель, який забезпечував 70% дітей суспільним дошкільним вихованням та містив будівлі різні за призначенням, формою власності, місткістю, режимом перебування та ін. [12, С. 3].

З кінця 1980-х років, особливо з 1992 року, спостерігається процес збільшення кількості вільних місць у садках, який був пов'язаний зі зменшенням народжуваності, що було обумовлено соціально-економічною кризою в Україні. Це призвело до того, що майже половина міських дитячих дошкільних закладів припинила своє існування: їх будівлі почали використовувати за іншим призначенням (офіси приватних фірм, стоматологічні клініки, автошколи, юридичні контори, комп'ютерні клуби, комунальні установи та ін.) [12, С. 3]. У 2010 р. в Україні нараховувалося 15600 дитячих дошкільних закладів, з яких 900 закладів не працювали з різних причин [3, С. 168].

Починаючи з 2000-х років, з початком економічного розвитку в Україні був зафіксований поступовий ріст народжуваності, що призвело до різкої потреби в дитячих дошкільних закладах, в результаті чого вони всі на сьогодні переповнені (кількість дітей в групах перевищує в 1,5–2 рази нормативну) [12, С. 3]. На період 2016 р. майже у всіх містах існуючі дошкільні заклади переповнені, де замість нормативних 15 (в яслах) та 20 (в садках) у групах нараховується до 30–35 осіб [3, С. 168].

Треба констатувати, що, на жаль, за останні 10–15 років в Україні жодного разу не аналізувалися потреби споживачів, які користуються послугами дошкільних установ у сучасних умовах. Розроблені та прийняті в дію нормативні документи (ДБН В.2.2-4:2018. Заклади дошкільної освіти) надають інформацію лише стосовно проєктування традиційних дитячих дошкільних закладів. Тому успішне вирішення досліджуваної проблеми передбачає усебічне та глибоке вивчення закордонного досвіду проєктування.

Дослідження конкретних зарубіжних дитячих дошкільних закладів (рис. 1–12) дозволяє сформулювати основні принципи та засади, які визначають сучасний підхід до проектування та розташування на місцевості даних об'єктів. Поряд з тим, необхідно сказати, що увага даного дослідження була зосереджена на дитячих закладах як окремих цілісних будівлях, не беручи до уваги вбудовані та прибудовані об'єкти.

Рис. 1. Дитячий садок Pajarito La Aurora в Колумбії

Рис. 2. Дитячий заклад Segrt Hlapic в Загребі в Хорватії

Рис. 3. Дитячий садок-ферма в Донгай у В'єтнамі

Рис. 4. Дитячий садок «Фудзі» (Fuji Kindergarten Tokyo) в передмісті Такігава Токіо

Рис. 5. Дитячий садок «Застигла лава» в Пекіні

Рис. 6. Дитячий садок Forfatterhuset kindergarten в Копенгагені

Рис. 7. Дитячий садок Tellus nursery school в Стокгольмі

Рис. 8. Дитячий садок Dalian School в м. Далянь в Китаї

Рис. 9. Дитячий садок Fagerborg в м. Осло в Норвегії

Рис. 10. Дитячий садок, спроектований MUMA Architects в Кембріджі (Великобританія)

Рис. 11. Дитячий центр Bath House в Лондоні

Рис. 12. Дитячий центр Giraffe Childcare Center м. Булонь-Бійанкур у Франції

Так, цікавим взірцем сучасного дошкільного закладу є **дитячий садок Pajarito La Aurora в Колумбії** в передмісті Медельїні побудований в 2011 році в гірській місцевості і максимально вписаний в навколишнє середовище (рис. 1). За формою будівля нагадує зміюку: «голова» призначена для дітей молодшого віку, які мають змогу пе-

ребувати в закритому безпечному дворі на свіжому повітрі; а в «хвості» знаходяться діти старшого віку, для яких з терас відкривається вигляд на навколишні краєвиди [7, С. 292]. Ще одним прикладом розташування садка на складному рельєфі є **дитячий заклад Segrt Hlapic в Загребі в Хорватії** запроєктований в 2008 році (рис. 2). Планувальна структура розвивається вздовж рельєфу ділянки неправильної форми, тому характерним є трасування внутрішнього простору будівлі. Будівля вміло вписана в навколишній ландшафт завдяки поєднанню гладенької бетонної поверхні з фасадним заскленням [7, С. 292–293].

Дитячий садок-ферма в Донгай у В'єтнамі також має концепцію вписаності архітектури в навколишнє середовище (рис. 3). Крім того, архітектори використали принципи сталого проєктування: поверхня даху, яка спускається на землю в двох місцях вкрита травою і рослинами – там діти навчаються вирощувати продукти харчування та вести сільське господарство. Завдяки плану будівлі у формі вузла формуються затишні озеленені внутрішні дворики з безпечними дитячими ігровими майданчиками [7, С. 295].

Дитячий садок «Фудзі» (Fuji Kindergarten Tokyo) в передмісті Такігава Токіо (рис. 4) є прикладом раціонального використання обмеженої території – покрівля є експлуатованою і використовується як додатковий простір для проведення навчання та ігор дітей, а також застосуванням концепції відкритого простору – планувальна структура характеризується відсутністю окремих кімнат та кабінетів (для основних навчальних просторів) і являє собою єдиний об'єм, де дитина може перебувати, де завгодно [7, С. 293].

Дитячий садок «Застигла лава» в Пекіні (рис. 5) є прикладом раціонального використання території в складних умовах та врахування містобудівного контексту. Для консервації історичної традиційної житлової забудови XVIII століття, яка мала місце на ділянці архітектори запропонували створити текучий об'єм, який ніби лава обійде розташовані сучасні багатопверхові будівлі 1990-х років, що обмежували ділянку з усіх сторін та «поглине» історичні [7, С. 295].

Містобудівний контекст був врахований також і при проєктуванні **дитячого садка Forfatterhuset kindergarten** (рис. 6) (арх. бюро COBE) в **Копенгагені**, зведеного у 2014 році. Фасад містить чітке кольорове посилення до будівель з червоної цегли даного району, але замість використання традиційної горизонтальної цегли, фасад та паркан території складається з вертикальних дерев'яних ламелей,

які одночасно виконують декоративну функцію та сонцезахисну. Заклад складається з невеликих об'ємів-будинків з оригінальним покриттям-оболонкою фасадів, зеленими дахами та садами, які створюють індивідуальний і новий образ дитячого садка [9, С. 305–307].

Гнучке планування та відкритість простору є характерними для **дитячого садка Tellus nursery school в Стокгольмі** (рис. 7), який знаходиться на ділянці між лісом і колишньою промисловою зоною в районі, який є наразі на стадії розвитку і розширення. Фасад має пластичну форму у вигляді хвилі, його вкривають яскраво-жовті дерев'яні рейки, а основний зал є просторим та вміщує дитячі групи для ігор та навчальних занять. Органічні форми будівлі зумовлюють її планування – внутрішній простір є перетікаючим, без кутів, в результаті чого утворюються приміщення складної цікавої форми [2, С. 4–5].

Дитячий садок Dalian School в м. Далян в Китаї (рис. 8) також має в основі ідеї використання природних пластичних форм. План побудований із окремих модулів у формі стручків, які захищають на-сіння. Кожний модуль складається із класної кімнати в двох рівнях, нижній рівень при цьому сполучається з загальним простором холу [2, С. 5]. Використання природних матеріалів в оздобленні фасадів завдяки яким будівля гармонійно вписується в оточуюче середовище демонструє **дитячий садок Fagerborg в м. Осло в Норвегії** (рис. 9), який знаходиться на території міського парку [2, С. 6].

Прикладом комбінування в один архітектурний ансамбль громадського центру та дошкільного закладу є **дитячий садок, спроектований MUMA Architects і побудований в 2018 році в Кембріджі (Великобританія)** (рис. 10). Композиція формується навколо внутрішнього двору, який в свою чергу є центром ландшафту і цілком безпечним для дітей та не потребує додатково огороження. Внутрішній двір – це місце для зібрань та ігровий майданчик [15].

Показовим взірцем трансформації занедбаних об'єктів в дитячі навчальні заклади є **дитячий центр Bath House в Лондоні** (рис. 11), розроблений в 2016 році архітекторами Lipton Plant Architects. Заклад виник в процесі реновації частини лондонського заводу, яка слугувала громадськими банями в 1930-80-х роках. Акцент був зроблений на центральній дерев'яній структурі, яка з'єднує перший поверх відкритого плану з піднятою платформою для тихої гри, читання та відпочинку [8, С. 102].

Цікавий приклад будівлі-метафори є дитячий центр Giraffe Childcare Center (рис. 12), що розташований в м. Булонь-Бійанкур у Франції в ущільненому та сформованому міському середовищі. Метою авторів проєкту було створити міський пейзаж цікавий для дітей – видається, що будівлю підтримує величезний жираф, який харчується листям оточуючих його дерев, а по території бродять білі ведмеді. Фасади будівлі виконано з білого рифленого заліза, що забезпечує відповідний мінімалістичний фон для масштабних сюрреалістичних скульптур диких тварин. Будівля змінює свою ідентичність і сама стає пейзажем-метафорою міських джунглів, де рослини і дикі тварини стають природною і невід’ємною частиною архітектури об’єкта [9, С. 309].

Проаналізувавши особливості формотворення архітектурного середовища закордонних дитячих дошкільних закладів, бачимо, що їх функціонально-планувальна організація пристосована до можливості зміни в часі, трансформації простору, його можливості відповідати вимогам проведення різних форм занять. Нові проєкти закладів дошкільної освіти передбачають використання нових підходів до їх архітектурно-планувальної та композиційної структури. Перспективними є гнучкі планувальні схеми, які надають динамізму побудові [5, С. 165–166]. Досить зручним та привабливим варіантом є такий, коли дитячий садок, позашкільні заклади освіти і початкова школа знаходяться в одному комплексі [6, С. 365]. Актуальною є концепція відкритого простору, в основі якої лежить вільне переміщення дітей територією всього садка за рахунок відсутності поділу на вікові групи [4, С. 171–172].

Висновки. В контексті підведення підсумків необхідно зазначити, що проведене дослідження дозволяє сформулювати основні принципи проєктування закордонних дитячих дошкільних закладів: врахування регіональних та культурних особливостей, системи освіти тієї чи іншої країни; застосування індивідуальних проєктів для кожного конкретного випадку; будівлі мають гнучку архітектурно-планувальну структуру, яка дозволяє здійснювати трансформацію простору в разі необхідності (врахування демографічного, економічного, соціального, навчального та інших аспектів); в проєктах закладена, здебільшого, складна об’ємно-планувальна структура; застосування концепції відкритого простору, що передбачає вільне переміщення дітей територією всього садка, відсутність чіткого поділу на вікові групи; застосування принципу стійкої архітектури; максималь-

на вписаність у навколишнє середовище; влаштування озелених дахів, які при цьому експлуатуються з навчальною та відпочинково-ігровою метою; застосування органічних форм при проектуванні будівель; проектування будівель-метафор з врахуванням психологічних особливостей дитячого сприйняття архітектурного середовища; комбінування дитячих закладів з громадськими центрами; реновація промислових та інших занедбаних об'єктів під дитячі дошкільні заклади.

Дані принципи є цілком придатними для їх втілення в проєктах сучасних дитячих дошкільних закладів України з переосмисленням їх в регіональному масштабі для надання самобутності та формування ідентичності в майбутньому даного типу будівель.

1. Хобта М. В., Бармашина Л. М. Історичні передумови організації середовища дитячих дошкільних закладів. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. К. : КНУБА, 2012. Вип. 31. С. 99–107.
2. Акопник С. В., Заїка О. В. Проектування дитячих дошкільних закладів. *Містобудування та територіальне планування*. К. : КНУБА, 2014. № 53. С. 3–9.
3. Ковальський Л., Ковальська Г., Саєнко Д. Проблеми реконструкції мережі дошкільних навчальних закладів в ущільненій житловій забудові. *Досвід та перспективи розвитку міст України*. К. : Діпромісто, 2016. Вип. 31. С. 164–174.
4. Кулик Д. О. Сучасні тенденції дизайну внутрішнього середовища дитячих освітніх установ. *Молодий вчений*. Херсон, 2018. № 5 (57). С. 170–174.
5. Скляренко О. Ю., Сьомка С. В. Історичні передумови формування дитячих закладів в умовах України. *Архітектурний вісник КНУБА*. К. : КНУБА, 2019. № 17–18. С. 161–170.
6. Ковальська Г. Л., Новальська Т. О. Сучасні напрямки в проектуванні закладів дошкільної освіти в Україні. *Архітектурний вісник КНУБА*. К. : КНУБА, 2019. № 20. С. 364–369.
7. Слепцов О. С., Кисельов В. В. Архітектурне формування дитячих дошкільних закладів на складному рельєфі. *Архітектурний вісник КНУБА*. К. : КНУБА, 2019. № 20. С. 290–297.
8. Саєнко Д. М. Проектування та будівництво дитячих дошкільних закладів Великобританії, США та Чорногорії. *Науковий вісник будівництва*. Харків : ХНУБА, 2019. № 1. Т. 95. С. 101–106.
9. Саєнко Д. М. Досвід Данії та Франції у проектуванні дитячих дошкільних закладів. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. К. : КНУБА, 2019. № 53. С. 305–312.
10. Ернст Т. К. Принципи формування архітектурного середовища дитячих освітньо-виховних закладів : автореф. дис. ... канд. арх. : 18.00.01. Київ, 2007. 20 с.
11. Юрчишин О. М. Об'єкти дитячого дошкільного та позашкільного виховання надмалої місткості в житловому середовищі : автореф. дис. ... канд. арх. : 18.00.02. Львів, 2009. 25 с.
12. Юрчишин О. М., Гнесь І. П., Лучко Л. І. Проектування дитячих дошкільних закладів : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011.

152 с. **13.** Лінда С. М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд : навч. посіб. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. 208 с. **14.** Дитячий садок-ферма у В'єтнамі. URL: <http://urbanua.org/dosvid/zakordonni-pryklady/85> (дата звернення: 11.11.2020). **15.** Безопасность и дружелюбие. Решение MUMA Architects для детского сада и общественного центра. URL: <https://pragmatika.media/bezopasnost-i-druzheljubie-reshenie-muma-architects-dlja-detskogo-sada-i-obshhestvennogo-centra/> (дата звернення: 11.11.20).

REFERENCES:

1. Khobta M. V., Barmashyna L. M. Istorychni peredumovy orhanizatsii seredovyshcha dytiachykh doshkilnykh zakladiv. *Suchasni problemy arkhitektury ta misto-buduvannia*. K. : KNUBA, 2012. Vyp. 31. S. 99–107.
2. Akopnyk S. V., Zaika O. V. Proektuvannia dytiachykh doshkilnykh zakladiv. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia*. K. : KNUBA, 2014. № 53. S. 3–9.
3. Kovalskiy L., Kovalska H., Saienko D. Problemy rekonstruktsii merezhi doshkilnykh navchalnykh zakladiv v ushchilenii zhytlovii zabudovi. *Dosvid ta perspektyvy rozvytku mist Ukrainy*. K. : Dipromisto, 2016. Vyp. 31. S. 164–174.
4. Kulyk D. O. Suchasni tendentsii dyzainu vnutrishnoho seredovyshcha dytiachykh osvitnikh ustanov. *Molodyi vchenyi*. Kherson, 2018. № 5 (57). S. 170–174.
5. Skliarenko O. Yu., Somka S. V. Istorychni peredumovy formuvannia dytiachykh zakladiv v umovakh Ukrainy. *Arkhitekturnyi visnyk KNUBA*. K. : KNUBA, 2019. № 17–18. S. 161–170.
6. Kovalska H. L., Novalska T. O. Suchasni napriamky v proektuvanni zakladiv doshkilnoi osvity v Ukraini. *Arkhitekturnyi visnyk KNUBA*. K. : KNUBA, 2019. № 20. S. 364–369.
7. Sliptsov O. S., Kyselov V. V. Arkhitekturne formuvannia dytiachykh doshkilnykh zakladiv na skladnomu reliefi. *Arkhitekturnyi visnyk KNUBA*. K. : KNUBA, 2019. № 20. S. 290–297.
8. Saienko D. M. Proektuvannia ta budivnytstvo dytiachykh doshkilnykh zakladiv Velykobrytanii, SShA ta Chornohorii. *Naukovyi visnyk budivnytstva*. Kharkiv : KhNUBA, 2019. № 1. T. 95. S. 101–106.
9. Saienko D. M. Dosvid Danii ta Frantsii u proektuvanni dytiachykh doshkilnykh zakladiv. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*. K. : KNUBA, 2019. № 53. S. 305–312.
10. Ernst T. K. Pryntsypy formuvannia arkhitekturnoho seredovyshcha dytiachykh osvitno-vykhovnykh zakladiv : avtoref. dys. ... kand. arkh. : 18.00.01. Kyiv, 2007. 20 s.
11. Yurchyshyn O. M. Obiekty dytiachoho doshkilnogo ta pozashkilnogo vykhovannia nadmaloi mistkosti v zhytlovomu seredovyshchi : avtoref. dys. ... kand. arkh. : 18.00.02. Lviv, 2009. 25 s.
12. Yurchyshyn O. M., Hnes I. P., Luchko L. I. Proektuvannia dytiachykh doshkilnykh zakladiv : navch. posib. Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, 2011. 152 s.
13. Linda S. M. Arkhitekturne proektuvannia hromadskykh budivel i sporud : navch. posib. Lviv :

Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika», 2010. 208 s.
14. Dytiachyi sadok-ferma u Vietnami. URL: <http://urbanua.org/dosvid/zakordonni-pryklady/85> (data zvernennia: 11.11.2020). **15.** Bezopasnost y druzheliubye. Reshenye MUMA Architects dlia detskoho sada y obshchestvennogo tsentra. URL: <https://pragmatika.media/bezopasnost-i-druzheljubie-reshenie-muma-architects-dlja-detskogo-sada-i-obshhestvennogo-centra/> (data zvernennia: 11.11.20).

**Potapchuk I. V., Candidate of Juridical Sciences (Ph.D),
Associate Professor, Bychkovska L. S., Senior Lecturer** (National University of Water and Environmental Engineering, Rivne)

DESIGNING PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS: FOREIGN EXPERIENCE

The article is devoted to the study of the features of designing kindergartens around the world. The history of children's educational institutions in the world and in Ukraine is described. The current situation in our country regarding the condition of existing kindergartens is described. The main theoretical principles and thesis regarding the features of designing kindergartens abroad are noted. The world samples of modern children's educational institutions are analyzed. The basic principles of designing foreign children's preschool institutions are formulated.

Keywords: preschool; kindergarten; architectural and planning structure; architecture; design principles.

Потапчук И. В., к.арх., доцент, Бычковская Л. С., ст. преподаватель
(Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно)

ПРОЕКТИРОВАНИЕ УЧРЕЖДЕНИЙ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

Статья посвящена исследованию особенностей проектирования детских садов различных стран мира. Изображена существующая

ситуация в нашей стране относительно состояния действующих детских садов. Определены основные теоретические положения и разработки применительно к особенностям проектирования детских садов за рубежом. Проанализированы мировые образцы современных детских учебных заведений. Сформулированы основные принципы проектирования иностранных детских дошкольных учреждений.

***Ключевые слова:* детское дошкольное учреждение; детский сад; архитектурно-планировочная структура; архитектура; принципы проектирования.**
